Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-08-26

Ärende
TN 2019-0817

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-686 16 51
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2019-10-01, punkt 14

Svar på skrivelse från S angående sjötrafikupphandlingar

Ärendebeskrivning

I en skrivelse från S daterad 2019-06-18 föreslås att Trafiknämnden ska återkomma till nämnden med en sammanställning av merkostnader kopplade till sjötrafikupphandlingar i skärgårdstrafiken under 2000-talet, inklusive rättegångskostnader, direktupphandlingar och avtalsförlängningar samt tilläggsavtal. Därutöver föreslås en helhetsanalys av regionens sjötrafikupphandlingar för att analysera hur framtida upphandlingar ska kunna resultera i bättre trafik och högre kostnadseffektivitet.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt skrivelse från S angående sjötrafikupphandlingar.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

Förslag och motivering

Trafikförvaltningen har valt att dela upp svaret i de olika underrubrikerna; merkostnader kopplade till sjötrafikupphandlingar, merkostnader för trafikavtal, ombudskostnader och analys på framtida upphandlingar.

Merkostnader kopplade till sjötrafikupphandlingar i skärgårdstrafiken under 2000-talet
Från år 2000 och framåt har följande upphandlingar gjorts i Waxholmsbolaget.

- 2007 Första gången som upphandling genomfördes av Waxholmsbolagets egna fartyg (förutom Waxholm II).

- 2013 Ny upphandling gjordes med tilldelning i 1 avtal september 2013.

  Upphandlingen i 3 avtal avbröts av Trafiknämnden. Direktupphandling av tidigare leverantörer gjordes i interimsavtal på två år.

- 2015 Ny upphandling och tilldelning av Skärgårdstrafiken i Trafiknämnden i 6 olika geografiskt indelade avtal (E29 A-E). Upphandlingen överprövades och samtliga 6 tilldelade leverantörer direktupphandlades i ovan avtal i väntan på dom.

  Dom i kammarrätten 2016 ogiltigförklarade överprövningen i E29 A, E där avtalen löper på till 2028. Kammarrätten fastslog också att upphandlingen i E29 B, C och D skulle upphandlas på nytt.

- 2018 Upphandling av E39 B, C, D som tilldelades och vann laga kraft efter överprövning.

Som tidigare redogjorts för i trafiknämnden omfattade den tidigare genomförda upphandlingen E29 6 geografiska områden, A-F. Till följd av överprövningar tecknades initialt temporära uppdragsavtal med de vinnande anbudsgivarna i respektive område, där de ekonomiska villkoren som utgångspunkt baserades på de ordinarie upphandlade avtalen. De temporära uppdragsavtalen hade en kortare avtalstid än de ordinarie avtalen (2 år) samt regleringar om extra ersättning i det fall de temporära avtalen efter avslutad överprövning inte skulle övergå i ordinarie 12 års-avtal. Dessa gällde dels det förhållandet att vissa effektiviseringar som skulle genomföras inom ramen för E29-avtalen inte kunde få full effekt under de temporära uppdragsavtalens löptid, dels att vissa investeringar behövdes genomföras i början av avtalsperioden som

kalkylmässigt skulle skrivits av under E29-avtalens löptid. Regleringarna redogjordes för i samband med trafiknämndens godkännande av de temporära uppdragsavtalen den 23 februari 2016 (SL 2016-0077, § 22). Överprövningarna resulterade i att upphandlingen E29 har kunnat avslutas i områdena A, E och F och ska göras om vad avser områdena B, C och D.

Merkostnader för trafikavtal
I områdena A, E och F har ordinarie avtal tecknats i enlighet med de anbud som inkommit och förhandlats under E29-upphandlingen. Inga merkostnader har således uppstått i dessa områden. I områdena B och D tecknades inledningsvis temporära uppdragsavtal som sedermera ersattes av ett nytt interimsavtal.

De temporära uppdragsavtalen avseende område B och D tillämpades under perioden den 11 april 2016 – 19 april 2017. Avtalens ekonomiska villkor motsvarade de villkor som skulle ha gällt enligt de ordinarie E29-avtalen. De temporära uppdragsavtalen avseende område B och D föranledde således inga merkostnader under nämnd period i förhållande till upphandlad ersättningsnivå.

Det nya interimsavtalet, som ersatte de temporära uppdragsavtalen i område B och D, började gälla den 20 april 2017 och löper ut den 30 september 2019. I förhållande till de temporära uppdragsavtalen medför interimsavtalet under perioden den 20 april 2017 – den 31 december 2017 merkostnader om 10,5 miljoner kronor. För helåret 2018 uppgår merkostnaden till 12,5 miljoner kronor. För 2019 uppgår merkostnaden till 12,5 miljoner kronor.

Ombudskostnader
Upphandlingen E29 har varit föremål för ett förhållandevis stort antal rättsliga prövningar i domstol, varav några fördes i flera instanser. Sammanlagt sju (7) parter begärde överprövning av upphandlingen, två (2) parter begärde överprövning av avtals giltighet vad avser de tidigare gällande temporära uppdragsavtalen i områdena B och D respektive det temporära uppdragsavtalet i område C. Konkurrensverket har väckt talan om upphandlingskadeavgift och två (2) parter har väckt talan om skadestånd. Då ett av de sistnämnda målen är pågående kan i dagsläget inte sägas om skadestånd eller upphandlingsskadeuppgift kommer att utgå. De upplupna kostnaderna för juridiskt biträde och skadestånd i ovanstående mål uppgår till cirka 4,8 miljoner kronor.

I dagsläget har trafikförvaltningen 10 åriga avtal för hela skärgårdstrafiken. E29 A,E,F löper på samt att från 1 oktober startar E39 B, C, D2 med ett undantag i område D1 som kommer att göras hösten 2019 med start under våren 2010. E39

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-08-26

Ärende
TN 2019-0817

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

D1 (Åsättra-trafiken) upphandlingen drogs tillbaka på grund av otillräckligt bud. I samtliga avtal gäller personalövergång och all personal har tackat ja.

Analys på framtida upphandlingar
Trafikförvaltningen har en pågående behovsanalys och trafikutredning för sjötrafiken. Syftet är att analysera och utreda var sjötrafiken kan tillämpas för att uppnå positiva effekter på restider och ge en ökad regional tillgänglighet. Genom behovsanalysen och trafikutredningen identifieras sjötrafikens samlade behov av investeringar och trafik vilket kommer innebära en långsiktig plan för sjötrafiken. Arbetet med behovsanalys och trafikutredning sjötrafik beräknas vara färdigt under våren 2020 och kommer att utgöra underlag för utveckling av sjötrafiken och framtida trafikupphandlingar.

Sara Catoni
Tf förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Bilaga 21

1 (1)

Region Stockholm

SKRIVELSE
2019-06-18

Socialdemokraterna

Trafiknämnden

Angående sjötrafikupphandlingar

Problemen med sjötrafikupphandlingarna i mellanskärgården är välkända och har pågått länge. Kostnaderna för skattebetalarna i form av rättsprocesser, upphandlingsböter och fördyrande interimsavtal ökar ständigt och har fortfarande inte redovisats i sin helhet.

Vi socialdemokrater är oroade över utvecklingen och att den ska leda till kvalitetsbrister för resenärerna. Vi kan också konstatera att de många turerna kring upphandlingar lett till ökad otrygghet för personalen. Skärgården har fått nog av förhastade beslut och tillfälliga lösningar. Nu är det dags att återta kontrollen över att trafiken i skärgården fungerar.

Socialdemokraterna anser sedan tidigare att regionen bör väcka Waxholmsbolaget till liv genom att själv driva trafiken på eget tonnage i egen regi. På så sätt skapar vi goda förutsättningar för stabilitet i skärgårdstrafiken där resurser kan läggas på att utveckla trafiken för skärgårdsbor och resenärer. Den blågröna majoriteten valde att rösta nej till vårt förslag om detta på trafiknämnden den 4 december 2018, och vi avser därför att återkomma om detta under mandatperioden.

För den sjötrafik som ska drivas i upphandlad form behöver det bli slut på upphandlingsmisslyckanden, merkostnader och tilläggsavtal. Alla som bor och verkar i skärgården ska kunna lita på att trafiken drivs av operatörer som har förutsättningar och kompetens för att göra ett bra jobb. Medborgarna ska kunna lita på att skattepengar används på bästa möjliga sätt för att utveckla trafiken och bidra till bättre förutsättningar för en levande skärgård.

Trafiknämnden föreslås besluta

att återkomma till nämnden med en sammanställning av samtliga merkostnader kopplade till sjötrafikupphandlingar i skärgårdstrafiken under 2000-talet, inklusive rättegångskostnader, direktupphandlingar och avtalsförlängningar samt tilläggsavtal..

att genomföra en helhetsanalys av regionens sjötrafikupphandlingar för att analysera hur framtida upphandlingar ska kunna resultera i bättre trafik och högre kostnadseffektivitet.